

СТАНОВИЩЕ

върху научната продукция на д-р Николай Марков във връзка с участието му в конкурс за доцент

В научната традиция е прието да се смята, че израстването до доцент трябва да е свързано с процедура, която да открий навлизането на научния работник и преподавател във фаза на научна и творческа зрялост. Тъкмо в този смисъл схващам участието на д-р Николай Марков в обявения конкурс. На него той се явява със значителна, разнообразна по хронология, методи на проучване и тематика научна продукция. За разлика от някои представители на академичната наука кандидатът има достатъчно самочувствие, при това добре подплатено, да предлага на читателите не само „четива на дребно“, но солидни монографични трудове, справочници, преводи на исторически съчинения. Редом с това върви и „по-дребното“ публикуване и коментиране на археологически артефакти. Ако към съчиненията на д-р Марков приложим прочутото деление на историците на „гъсеници“ и на „пеперуди“, направено от покойния американски историк от украински произход Игор Шевченко ще констатираме, че той съчетава в себе си тези два научни типа. От една страна е подготвен да работи интензивно с конкретен исторически, езиков и археологически материал, а от друга отдавна е надраснал мащабите на листото, което гъсеницата гризе и е успял да политне, като същинска научна пеперуда, за да ни представи обобщаващи трудове, концепции и въобще по-широк поглед върху изследваната действителност.

Вече изтъкнах, че научната продукция на д-р Николай Марков се отличава с голямо разнообразие –жанрово и тематично. В жанрово отношение това са повече от 200 публикации от различен калибър, в това число монографии, доразработване на тематиката на монографиите в отделни стаии и наличието на доста на брой статии, които могат да се причислят към типа *varia*. Публикуването на извори и монографиите от своя страна се разпределя на няколко основни теми. На първо място (не по значение, а поради личния им интерес към тях) са публикациите на съчинения на рицари от Четвъртия кръстоносен поход и на лица, свързани с това събитие. Имам предвид съчинението на Робер дьо Клари, което благодарение на публикуването му от кандидата стана достояние в цялост на българската научна общност и хрониките, приписвани на Бодуен д'Авен, внук на първия константинополски император, познат на българите повече под немския вариант на името му Балдуин всъщност Бодуен I. Във връзка с тези основни извори за събития около април 1204 г. кандидатът е разработил монографично важни аспекти от историята на този интересен кръстоносен поход.

Втората основна тематика е свързана с историята на рударството по българските земи в един много широк хронологически диапазон. Разбира се, акцентът е в османския период поради наличието на по-обилна и сигурна информация. И тук авторът е останал верен на своя подход: първо се публикува корпус с извори, после се разработват отделни детайли, чието изброяване само по себе си ще запълни страниците на моето становище. Изключително полезни за специалисти и за по-широка аудитория са книгите, които представляват речник по традиционна металургия (предимно металургия на желязото, но и не само на него) и многоезичен тълковен речник на металургичните термини.

И накрая, сякаш за да покаже, че го интересуват не само материалните, но и духовните аспекти на човешкото развитие по българските земи, кандидатът за доцент е публикувал и две монографии, които ни отправят в духовния свят на човека: античната магия и християнската символика.

Статиите, които д-р Николай Марков е публикувал в различни списания и сборници, също могат да бъдат поделени в още по-сложна схема, но това едва ли е нужно: кандидатът го е направил и то твърде сполучливо сам. Тук отново искам да изтъкна голямото тематично разнообразие, което се дължи както на разностранните интереси на автора, така и на неговата отлична езикова и професионална подготовка като историк, филолог и археолог. Това от друга страна му позволява да преодолее хронологическата сегрегация, от която страдат много от нашите специалисти. Д-р Николай Марков смело и успешно прекрива в различните епохи от Древността практически до Новото време.

Научната продукция на д-р Николай Марков като обем и тематика е напълно достатъчна да убеди всеки, че той е изследовател с големи възможности, доказани умения и рефлекс към научния принос. Нямам усещането, че големия брой на публикациите, както често се случва, е направено за сметка на качеството или е плод на различни „трикове“, добре познати на научната общност, за изкуственото им увеличаване. За мен няма никакво съмнение, че той е достоен за научното звание „доцент“. Аз лично ще гласувам за получаването от страна на кандидата и призовавам уважаемото жури да постъпи в същия смисъл.

София, 24.09.2013 г.

Изготвил становището:

(проф. дин Христо Матанов)